

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XII./2021
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 221/2020
populárny názov	
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	16.11.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak adresát individuálneho právneho aktu znejúceho na plnenie porušil povinnosť v ňom uvedenú (uhradiť toto plnenie v patričnej lehote) a v dôsledku jej porušenia sa proti nemu začalo exekučné konanie, ktoré bolo následne ukončené vymožením nútene vymáhanej pohľadávky, nevzniká po následnom zrušení exekučného titulu medzi ním na jednej strane a oprávneným, resp. exekútorom na strane druhej sekundárny právny pomer z titulu bezdôvodného obohatenia.
skutkový stav a základné fakty	<p>V exekúcii vedenej u súdneho exekútora pod sp. zn. EX 3518/2013 na podklade pôvodného exekučného titulu, ktorý bol neskôr rozhodnutím najvyššieho súdu zrušený, bola od sťažovateľky vymožená finančná suma 31 757,70 eur, z čoho suma 25 100,44 eur pripadala na vymáhanú istinu (náhrada trov konania), suma 435,56 eur na náhradu trov právneho zastúpenia oprávneného v exekúcii a suma 16,50 eur na náhradu súdneho poplatku zaplateného oprávneným.</p> <p>Po zrušení pôvodného exekučného titulu sťažovateľka listom z 8. januára 2015 vyzvala oprávneného na vrátenie v exekúcii vymoženej pohľadávky. Keďže oprávnený na sťažovateľkinu výzvu nereagoval, dostal sa tým následne do omeškania s vrátením plnenia vymoženého na základe zrušeného pôvodného exekučného titulu, ktorým mu bola priznaná náhrada trov konania.</p> <p>Nový nárok oprávneného proti sťažovateľke na úhradu trov konania vznikol až v roku 2016. Keďže v čase vzniku nového nároku oprávneného na úhradu trov konania už existovali splatné pohľadávky sťažovateľky voči oprávnenému, sťažovateľka mu listom z 8. augusta 2016 oznámila, že „si tieto vzájomné pohľadávky započítava.“.</p> <p>Sťažovateľka tvrdí, že celková výška jej pohľadávky v čase vykonania započítacieho prejavu vôle voči oprávnenému predstavovala finančnú sumu 31 104,60 eur (v uvedenej sume sťažovateľka zahrnula aj sumu 667,57 eur ako náhradu trov právneho zastúpenia v dovolacom konaní) a pohľadávka oprávneného voči sťažovateľke predstavovala sumu 30 427,03 eur, čím podľa jej názoru pohľadávka oprávneného voči nej v celom rozsahu zanikla v okamihu,</p>

	<p>keď sa tieto dve pohľadávky stretli, a to v celom jej rozsahu.</p> <p>Napriek tejto skutočnosti oprávnený podal 23. augusta 2016 návrh na vykonanie exekúcie o vymoženie finančnej sumy 4 552,32 eur s príslušenstvom, pričom okresný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie sp. zn. Ex 3485/2016, výsledkom čoho bolo doručenie upovedomenia o začatí exekúcie.</p> <p>O návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie rozhodla vyššia súdna úradníčka okresného súdu uznesením z 22. mája 2018, ktorým označený návrh sťažovateľky zamietla. Proti označenému rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením tak, že ju zamietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd predovšetkým uvádza, že problematika rozhodovania o náhrade trov konania má základ v procesnom práve a právny pomer (vzájomné práva a povinnosti) medzi dotknutými stranami, ktorý autoritatívne rieši otázku priznanej náhrady trov konania, vzniká až na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ktoré má v tomto smere konštitutívnu povahu, pretože až do rozhodnutia všeobecného súdu o náhrade trov konania si strany medzi sebou nie sú povinné navzájom nič plniť a každá z nich znáša svoje vlastné trovy, ktoré jej v priebehu konania vznikli. Konštitutívny aspekt rozhodnutia o trovách konania sa neprejavuje len v rovine vzniku tohto právneho vzťahu, ale aj v súvisiacej rovine týkajúcej sa priznaného rozsahu tejto náhrady (jej výšky).</p> <p>Inými slovami, právoplatné a vykonateľné rozhodnutie všeobecného súdu o náhrade trov konania sa tak stáva právnym dôvodom plnenia, pričom zároveň platí, že jeho zrušenie na základe mimoriadneho opravného prostriedku alebo ústavnej sťažnosti má za následok dodatočné odpadnutie tohto dôvodu plnenia [§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka (m. m. II. ÚS 18/2016)]. Táto skutočnosť z časového hľadiska nastáva okamihom nadobudnutia právoplatnosti zrušujúceho rozhodnutia. Týmto momentom zároveň vzniká záväzok (§ 489 Občianskeho zákonníka), ktorého obsahom je povinnosť toho, kto sa bezdôvodne obohatil, vydat' to, o čo sa obohatil, a s ňou korelujúce právo osoby, na úkor ktorej došlo k obohateniu, požadovať vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia.</p> <p>Z konštitutívnej povahy rozhodnutia o náhrade trov konania tiež vyplýva, že už uhradená náhrada trov konania podľa právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia, ktoré bolo následne zrušené, nie je súčasťou trov súdneho konania pokračujúceho po tomto zrušení (porovnaj aj rozsudok najvyššieho súdu č. k. 2 Cz 71/87 z 27. októbra 1987). Nové rozhodnutie o náhrade trov súdneho konania tak zakladá novú právom uznanú povinnosť (nový právny dôvod) k ich náhrade. Zároveň tiež platí, že právo na vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia je samostatným a spôsobilým predmetom jednostranného právneho úkonu, ktorým dochádza k započítaniu druhovo rovnakých plnení a v danej veci aj účinného započítania na konečnú sumu priznanej náhrady trov konania novým exekučným titulom.</p> <p>Sumarizujúc dosiaľ uvedené, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na skutočnosť, že v okolnostiach danej veci došlo v priebehu času k zrušeniu pôvodného exekučného titulu, stali sa na jeho základe už vymožené (uhradené) trovy konania bezdôvodným obohatením na strane oprávneného. Ak za takejto situácie sťažovateľka vyzvala oprávneného na vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia a tento si napriek jej výzve svoju povinnosť nesplnil, dostal sa do omeškania, čím mu zároveň vznikla sekundárna povinnosť uhradiť sťažovateľke za každý deň svojho omeškania úroky (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Keďže príslušenstvo pohľadávky, na ktorej úhradu bol oprávnený vyzvaný sťažovateľkou, je svojou povahou druhovo totožné s pohľadávkou, ku ktorej sa viaže, predstavuje rovnako spôsobilý predmet započítacieho prejavu</p>

	<p>vôle.</p> <p>V tejto súvislosti je potrebné ďalej uviesť, že čiastočne odlišná situácia nastáva v prípade, ak k vymoženiu plnenia uloženého pôvodným exekučným titulom dôjde až v priebehu exekučného konania, a preto už uvedené závery nemožno mechanicky aplikovať aj na tú časť finančného plnenia, ktoré vzniklo ako právny dôsledok porušenia povinnosti uloženej neskôr zrušeným rozhodnutím súdu.</p> <p>V danej veci to potom znamená, že ak sa exekúcia proti sťažovateľke viedla na základe formálne a materiálne vykonateľného (aj keď chybného) exekučného titulu a sťažovateľka na jeho základe mala autoritatívne určenú (aj keď neskôr najvyšším súdom zrušenú) povinnosť uhradiť oprávnenému nárok ním priznaný (trovy konania), nemožno prehliadnuť, že sťažovateľka si túto povinnosť dobrovoľne nesplnila a oprávnený preto dôvodne podal návrh na vykonanie exekúcie, čím nastúpil nútený (exekučný) výkon predmetného rozhodnutia (pôvodného exekučného titulu) a sťažovateľke zároveň vznikla povinnosť nahradiť oprávnenému a exekútorovi trovy exekučného konania.</p> <p>Z už uvedeného vyplýva, že náklady, ktoré vznikli v dôsledku núteného výkonu exekučného titulu, vznikli jedine v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti sťažovateľky vyplývajúcej jej z právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, pričom za týchto okolností nie je rozhodujúce, či exekučný titul bol následne po ukončení exekučného konania v rámci mimoriadneho opravného konania zrušený, pretože kasačné rozhodnutie priamo nezasiahlo a ani spätne neovplyvnilo pohľad na zákonnosť priebehu exekučného konania, a preto aj trovy, ktorých náhradu bola sťažovateľka nútená uhradiť v priebehu tohto konania oprávnenému, prípadne exekútorovi nemožno spätne žiadať z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Z už uvedeného možno formulovať čiastkový záver, podľa ktorého ak adresát individuálneho právneho aktu znejúceho na plnenie porušil povinnosť v ňom uvedenú (uhradiť toto plnenie v patričnej lehote) a v dôsledku jej porušenia sa proti nemu začalo exekučné konanie, ktoré bolo následne ukončené vymožením nútene vymáhanej pohľadávky, nevzniká po následnom zrušení exekučného titulu medzi ním na jednej strane a oprávneným, resp. exekútorom na strane druhej sekundárny právny pomer z titulu bezdôvodného obohatenia.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov	nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 18/2016 z 9. februára 2017 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Cz 71/87 z 27. októbra 1987
súvisiace právne predpisy	zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	trovy konania práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu exekúcia-trovy exekúcie započítanie

spisová značka	IV. ÚS 273/2021
populárny názov	Premlčanie trestného stíhania - zodpovednosť štátu
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	07.12.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1

	zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2
analytická právna veta	V čase rozhodovania najvyššieho súdu v napadnutom konaní existovalo rozhodnutie s odlišným právnym názorom vo veci posúdenia výluky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú zastavením trestného stíhania z dôvodu premlčania, a preto sa konajúci senát mal obrátiť na základe § 48 ods. 1 CSP na veľký senát. Tým, že najvyšší súd v napadnutom konaní nepostúpil predmetnú vec veľkému senátu, neaplikoval vo veci relevantnú právnu normu, ktorá mala byť základom rozhodovania vo veci sťažovateľky, čím porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.
skutkový stav a základné fakty	<p>Žalobca sa v predmetnom konaní žalobou proti sťažovateľke domáhal náhrady škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) z titulu náhrady trov obhajoby a trov predbežného prerokovania nároku v súvislosti s trestným stíhaním žalobcu na základe vzneseného obvinenia, ktoré bolo právoplatne zastavené z dôvodu premlčania trestného stíhania.</p> <p>Rozsudkom okresného súdu bola žaloba žalobcu v celom rozsahu zamietnutá. Na základe odvolania žalobcu bol rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdený.</p> <p>Na základe dovolania žalobcu podľa § 420 písm. b) CSP najvyšší súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd pri posúdení nosnej otázky dospel k záveru, že právny úpravou výluky zodpovednosti štátu v § 5 ods. 2 písm. b) a § 6 ods. 3 písm. b) zákona č. 58/1969 Zb. je úplná a bez medzier, preto súd rozhodujúci o žalobe o náhradu škody vzniknutej hradením trov obhajoby žalobcu v trestných konaniach a predbežnom prerokovaní nároku, ktoré boli zaplatené v súvislosti s trestnými stíhaniami, ktoré sa naostatok skončili zastavením z dôvodu premlčania, nemohol konštituovať ďalšiu individuálnu právnu normu – pravidlo pre prípad, že trestné stíhanie bolo zastavené z dôvodu premlčania trestného stíhania.</p>
z odôvodnenia	<p>Z podstatných častí napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že pre zodpovedanie dovolateľom zadefinovanej otázky považoval najvyšší súd za podstatné ustanovenia upravujúce výluky zodpovednosti za škodu (§ 5 a § 6 zákona č. 58/1969 Zb.), ktoré považoval za taxatívne dané a vo vzťahu ku ktorým podľa jeho názoru nie je možné použiť analógiu, ktorá by viedla k rozširujúcemu záveru, že štát za škodu spôsobenú v súvislosti s trestným stíhaním, ktoré bolo zastavené z dôvodu premlčania, nezodpovedá. Leitmotív tohto záveru možno nepochybne identifikovať s prihliadnutím na existenciu ústavného práva na náhradu škody (čl. 46 ods. 3 ústavy) v premise, podľa ktorej právnu úpravu zodpovednosti štátu za škodu je potrebné vykladať v neprospech štátu, a nie nad rámec zákonom explicitne stanovených výluk z odškodnenia.</p> <p>Z podstatných častí vyplývajúcich zo skoršieho uznesenia najvyššieho súdu z 29. apríla 2020 vyplýva, že pre zodpovedanie dovolateľom totožne zadefinovanej otázky považoval najvyšší súd za podstatný § 4 v spojení s § 5 a § 6 zákona č. 58/1969 Zb. a v tejto súvislosti predovšetkým systematický výklad, ktorý vedie k záveru (obdobne ako vo veci sp. zn. 1 Cdo 167/2016), že dôležitým pre posúdenie výluk zodpovednosti štátu v prípade zastavenia trestného stíhania je dôvod, pre ktorý k nemu došlo (a teda nielen to, či ide o niektorý z prípadov výslovne uvedených v § 5 a § 6 zákona č. 58/1969 Zb.). Náhradu škody preto podľa najvyššieho súdu nemožno úspešne uplatniť v prípade zastavenia trestného stíhania z dôvodu premlčania, keďže v tomto prípade nemožno hovoriť o nenaplnení predpokladu spáchania trestného činu obvineným (dôvod zastavenia trestného stíhania totiž závisí len od objektívne zákonom stanovených podmienok). Leitmotívom tohto záveru je nepochybne opozitná premisa (v porovnaní s premisou, z ktorej vychádzal najvyšší súd v napadnutom konaní), podľa ktorej nie je akceptovateľné, aby štát zodpovedal za škodu aj v prípadoch,</p>

	<p>ak by sa aj dotknuté osoby (domáhajúce sa náhrady škody) skutočne dopustili činu, pre ktorý boli trestne stíhané, ale trestné konanie bolo zastavené z dôvodu zániku trestnosti činu. Dôležitým je preto zohľadnenie osobitosti trestného prípadu, a teda skúmanie dôvodu, pre ktorý k zastaveniu trestného stíhania došlo.</p> <p>Skutočnosti, ku ktorým analýzou predmetných rozhodnutí najvyššieho súdu ústavný súd dospel, umožňujú konštatovať, že v kontexte s dovolateľmi totožne špecifikovanými právnymi otázkami najvyšší súd v napadnutom konaní a v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 50/2019 podal rozporné právne názory týkajúce sa existencie zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, ktoré bolo zastavené z dôvodu premlčania.</p> <p>Skoršie vydané uznesenie najvyššieho súdu z 29. apríla 2020 totiž v kontexte s dovolateľom podanou otázkou umožňuje prijať záver o tom, že zákon č. 58/1969 Zb. vylučuje náhradu škody v prípade zastavenia trestného stíhania z dôvodu premlčania. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu pritom na totožnú otázku „odpovedá“ tak, že zákon č. 58/1969 Zb. náhradu škody v prípade zastavenia trestného stíhania z dôvodu premlčania nevylučuje.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v čase rozhodovania najvyššieho súdu v napadnutom konaní existovalo rozhodnutie s odlišným právnym názorom vo veci posúdenia výluky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú zastavením trestného stíhania z dôvodu premlčania, a preto sa konajúci senát mal obrátiť na základe § 48 ods. 1 CSP na veľký senát. Tým, že najvyšší súd v napadnutom konaní nepostúpil predmetnú vec veľkému senátu, neaplikoval vo veci relevantnú právnu normu, ktorá mala byť základom rozhodovania vo veci sťažovateľky, čím porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.</p> <p>Najvyšší súd síce vo svojom vyjadrení poukazuje na povinnosť sťažovateľky ako účastníčky dovolacieho konania vedeného najvyšším súdom upozorniť najvyšší súd na rozporné právne posúdenie veci (bod 24 tohto nálezu). Jeho argumentáciu však ústavný súd hodnotí ako nedôvodnú. Nepochybne ústavný súd už judikoval, že (aj) v konaní pred všeobecnými súdmi platí všeobecne uznávaná zásada <i>vigilantibus iura scripta sunt</i> (právo patrí bdelym). Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd uznáva, že právnym prostriedkom ochrany práv sťažovateľa v konaní o ústavnej sťažnosti môže byť aj vyjadrenie k opravnému prostriedku podanému pred všeobecným súdom druhou stranou (IV. ÚS 43/2021). Uvedené pravidlo však nemožno aplikovať paušálne a bezvýhradne. Vychádzajúc z v judikatúre ústavného súdu všeobecne akceptovanej zásady <i>iura novit curia</i> (m. m. II. ÚS 244/09), podľa ktorej súd nielen pozná právo, ale si je zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v akej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu, uvedené pravidlo nemôže spochybňovať povinnosti najvyššieho súdu vyplývajúce mu zo zákonného ustanovenia § 48 CSP (obdobne pozri aj IV. ÚS 108/2010 k povinnosti všeobecného súdu predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru Európskej únie). Uvedená procesná povinnosť ovplyvňujúca v konečnom dôsledku hmotnoprávne postavenie strán v spore vyplýva pre dovolací súd priamo zo zákona, nie je viazaná na procesnú aktivitu strany v spore, keďže sa týka výkonu právomoci dotýkajúcej sa samotnej podstaty najvyššieho súdu ako zjednocovateľa judikatúry.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov</p>	<p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 332/2018 z 11. októbra 2018</p> <p>uznesenie sp. zn. III. ÚS 46/2020 zo 4. februára 2020</p> <p>rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 174/2016 z 10.</p>

	novembra 2016
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	judikatúra-zjednocovanie právna istota-predvídateľnosť práva Najvyšší súd Slovenskej republiky-veľký senát sudca-zákonný

spisová značka	IV. ÚS 429/2021
populárny názov	Posúdenie nestrannosti sudcu
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	21.12.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 38 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Z pohľadu objektívneho testu nezaujatosti nie je v konaní o odvolaní alebo dovolaní dôvodom na zrušenie rozhodnutia pre rozhodovanie vylúčeným sudcom vznesenie obvinenia alebo odsúdenie týkajúce sa výkonu funkcie sudcu v inej veci, než o ktorej sa má rozhodnúť, pokiaľ nie sú vo vzťahu k preskúmvanej veci preukázané konkrétne vecné alebo personálne súvislosti relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP.
skutkový stav a základné fakty	Uznesením o námietke zaujatosti krajský súd vylúčil sudkyne okresného súdu (výrok I uznesenia) z prejednávania a rozhodovania sťažovateľa vedenej na okresnom súde a súčasne rozhodol, že sudcovia uvedení vo výroku II tohto uznesenia nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci. Rozhodnutie o námietke zaujatosti považuje sťažovateľ za arbitrárne, pretože ním krajský súd procesne neprípustným spôsobom, teda svojvoľne rozhodol o vylúčení zákonnej sudkyne bez zákonných dôvodov (bez akéhokoľvek vzťahu k prejednávanej veci, stranám alebo ich zástupcom, len na základe vznesenia obvinenia v rámci akcie v inej veci, ktorá s prejednanou vecou nijako nesúvisí). Uznesením o námietke zaujatosti takto došlo neprípustným spôsobom k zásahu do základného práva sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi. Uznesením o odvolaní krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu v tejto veci a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Tento odvolací dôvod podľa názoru sťažovateľa, ktorý vystupuje v konaní v procesnom postavení žalovaného, nebol daný. Navyše krajský súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie na základe odvolacieho dôvodu, ktorý nebol v odvolaní žalobcu vôbec uplatnený, bez splnenia podmienky v zmysle § 380 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov. Uvedeným konaním tak došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Sťažovateľ považuje právne závery krajského súdu v napadnutých uzneseniach za svojvoľné a nepreskúmateľné.
z odôvodnenia	Iné než individuálne a konkrétne posúdenie dotknutej otázky môže znevýhodniť úspešnú protistranu v spore vyvolaním zrušenia rozhodnutia v odvolacom alebo dovolacom konaní a spôsobiť tak porušenie jej práva na súdnu ochranu podľa čl.

	<p>46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, k čomu v posudzovanom prípade došlo. Externé (hoci inak pochopiteľné) pochybnosti o výkone funkcie sudcu aj v širších súvislostiach než pokrytých (dočasne) jeho obvinením a (finálne) jeho odsúdením na uvedenom závere v kontexte ústavne konformnej (čl. 2 ods. 2 ústavy) interpretácie zákona (Civilného sporového poriadku) súdom nemôžu nič zmeniť.</p> <p>Krajský súd uznesenie o námietke zaujatosti v jeho relevantnej časti neodôvodnil ústavne konformnými dôvodmi zodpovedajúcimi realitám dotknutého konania. Inými slovami, z predmetného uznesenia krajského súdu nevyplývajú žiadne zákonné dôvody, na základe ktorých krajský súd dospel k rozhodnutiu o vylúčení konkrétnych troch sudkýň okresného súdu, ktoré by sa týkali prejednávanej veci. Na tento záver nemá relevantný vplyv trestné stíhanie sudkyne okresného súdu, ktorou vyhlásený rozsudok je predmetom odvolacieho konania, keďže jej trestné stíhanie sa týka inej veci (aj bez ohľadu na to, že je v aktuálnom štádiu pokryté prezumpciou nevinny). To platí bez ohľadu na aktuálnosť, avšak pre predmetné konanie mimoprocesnú okolnosť problematiky korupcie verejných činiteľov.</p> <p>Je potrebné k vyjadreniu krajského súdu k ústavnej sťažnosti a k pomerne rozsiahlej polemike zúčastnenej osoby a sťažovateľa v rámci vyjadrenia k ústavnej sťažnosti a repliky na toto vyjadrenie opätovne dodať, že ústavný súd môže napadnuté uznesenia posudzovať len z hľadiska obsahu ich odôvodnenia (argumentácie k výroku), a nie z hľadiska okolností prezentovaných v konaní o ústavnej sťažnosti, ktoré by mali toto rozhodnutie dodatočne odôvodniť, resp. <i>ex post</i> založiť jeho opodstatnenosť. Konkrétne dôvody vylúčenia dotknutých sudkýň sú (výlučne) v bode 14 uznesenia o vylúčení formulované takto: „<i>V danom prípade je námietka zaujatosti postavená na poznatkoch (informáciách) získaných z aplikácie Threema a skutočnostiach, že sudkyne JUDr. Katarína Bartalská, JUDr. Denisa Cviková a Mgr. Angela Balázsová boli zadržané v rámci akcie Búrka a uvedeným osobám bolo vznesené obvinenie na základe výsledku vyšetrovania špeciálneho tímu, ktorý preveroval podozrenia z možných trestných činov sudcov a iných osôb z justičného prostredia okrem iného na základe informácií získaných v aplikácii Threema a výpovede sudcu Sklenku. Vo svetle všetkých verejne dostupných informácií, rešpektujúc prezumpciu nevinny, Krajský súd v Bratislave považuje za nevyhnutné eliminovanie akýchkoľvek legitímnych pochybností, týkajúcich sa možnej absencie nestrannosti a nezaujatosti zákonného sudcu, ktoré by mohli vzniknúť v súvislosti s rozhodovaním predmetného sporu.</i>“ Na to potom nadväzuje odôvodnenie uznesenia o odvolaní v jeho bode 19 záverom o priamom následku zrušenia odvolaním napadnutého rozhodnutia. Taká špecifická dôvodov vylúčenia a v nadväznosti na to zrušenia odvolaním napadnutého rozhodnutia je všeobecná, vágna a nespĺňa zásadné kritériá vymedzené v bodoch 34 až 36 tohto odôvodnenia.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 209/2021 zo 6. júla 2021 uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 195/2010 z 19. mája 2010</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>právomoc-právomoc ústavného súdu práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na zákonného sudcu rozhodnutie-procesnej povahy</p>

	odvolanie-odvolacie konanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu sudca-námietka zaujatosti
--	--

spisová značka	IV. ÚS 467/2021
populárny názov	Posúdenie dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	30.11.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Najvyšší súd v namietanom rozhodnutí nesprávne posúdil sťažovateľkou nastolenú právnu otázku, keď ju považoval za otázku skutkovú, ktorá nebola riadne vymedzená a ktorú nie je ako dovolací súd oprávnený preskúmať. Takáto interpretácia prípustnosti dovolania viedla najvyšší súd k ústavne neudržateľnému odmietnutiu dovolania sťažovateľky bez poskytnutia odpovede na nielen pre ňu rozhodnú, ale aj z pohľadu všeobecného významnú právnu otázku, ktorá je vzhľadom na absenciu jej riešenia v zákone č. 58/1969 Zb., ako aj skutočnosť, že pluralita obhajcov v trestných konaniach nie je žiadnou raritou, žiadúca.
skutkový stav a základné fakty	<p>Predmetom konania pred všeobecnými súdmi bolo rozhodovanie o žalobe (ďalej aj „žalobca“) proti sťažovateľke, ktorou sa domáhal nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“).</p> <p>V konaní vedenom na okresnom súde sa žalobca domáhal náhrady škody v celkovej výške 531 263,50 eur pozostávajúcej z náhrady trov obhajoby, náhrady straty na zárobku počas väzby žalobcu (v sume 3 368,39 eur), náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu (v sume 10 430 eur) a náhrady za vedenie trestného stíhania (v sume 500 000 eur), pretože žalobca bol spod obžaloby oslobodený.</p> <p>Rozsudkom okresného súdu bola sťažovateľke uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 20 833,50 eur pozostávajúcej z náhrady trov obhajoby oboma advokátmi), náhrady straty na zárobku počas väzby žalobcu (v sume 3 368,39 eur) a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 17 600 eur. Vo zvyšnej časti súd prvej inštancie žalobu zamietol. Prvým výrokom svojho rozsudku krajský súd potvrdil prvý výrok rozsudku okresného súdu, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť náhradu škody vo výške 12 535,02 eur (náhrada trov obhajoby a náhrada straty na zárobku počas väzby žalobcu), druhým výrokom krajský súd rozsudok okresného súdu v časti priznania náhrady trov obhajoby advokáta a priznania náhrady nemajetkovej ujmy zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie, tretím výrokom krajský súd potvrdil zamietnutie návrhu vo zvyšnej časti.</p> <p>Okresný súd svojim v poradí druhým rozsudkom zo 14. marca 2017 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 7 715,76 eur pozostávajúcej z náhrady trov obhajoby advokáta a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 21 750 eur. Rozsudkom krajského súdu z 22. novembra 2018 bola potvrdená povinnosť sťažovateľky zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 7 715,76 eur pozostávajúcej z náhrady trov obhajoby advokáta a vo veci náhrady nemajetkovej ujmy zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že zaviazal sťažovateľku k úhrade náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10 430 eur (výrok I) a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II). Zamietnutie žaloby vo zvyšnej časti ostalo nedotknuté (výrok III). Zároveň odvolací súd nepriznal žiadnej zo</p>

	<p>strán nárok na náhradu trov konania (výrok IV).</p> <p>Proti predmetnému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).</p> <p>Napadnutým uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky vo výroku I dovolanie sťažovateľky odmietol a výrokom II rozhodol, že žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Najvyšší súd rezignoval na ochranu práv sťažovateľky, keď nedostatočne zohľadnil rozhodujúce skutočnosti tohto prípadu a nedal odpoveď ani na námietky sťažovateľky o nutnosti posudzovania zákonného limitu odškodnenia nemajetkovej ujmy za väzbu podľa obdobia, keď väzba trvala, a nie podľa roku, keď o nároku rozhodoval (opakovane) všeobecný súd, čo v konečnom dôsledku podľa názoru sťažovateľky vedie k znevýhodňovaniu tých poškodených, o ktorých nároku bolo rozhodované skôr, hoci k zásahu do ich práv v dôsledku nezákonnej väzby došlo v totožnom období. K ústavne udržateľnému riešeniu tejto otázky je potrebné pristúpiť komparatívne, preferenciou jednej z oboch alternatív oproti vylúčeniu druhej z nich (s náležitým odôvodnením).</p> <p>37. Ústavný súd tiež poukazuje na nesprávne konštatovanie najvyššieho súdu (bod 22 odôvodnenia), že odvolací súd moderoval náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu žalobcu, keďže v čase rozhodovania okresného súdu (2017) predstavoval maximálny limit pre priznanie nemajetkovej ujmy sumu 21 750 eur, ktorá bola znížená na sumu 10 430 eur, čo predstavuje 22-násobok minimálnej mzdy. Ako z rozhodnutí súdov nižšej inštancie vyplýva, žalobca si uplatnil náhradu za nemajetkovú ujmu z titulu väzby vo výške 10 430 eur a vo výške 500 000 eur za trestné stíhanie ako celok. Pokiaľ bol žalobcovi právoplatne priznaný nárok za nemajetkovú ujmu za väzbu vo výške 10 430 eur, bol mu priznaný v celom požadovanom rozsahu a k moderácii zo strany konajúcich všeobecných súdov nedošlo. Nesprávnosť úvah okresného súdu, ktorý pôvodne priznal žalobcovi sumu 21 750 eur konštatoval už krajský súd v rozsudku č. k. 16 Co 184/2017-315 z 22. novembra 2018 (bod 16 odôvodnenia). Už len marginálne ústavný súd poukazuje aj na numerickú nesprávnosť samotného výpočtu uvádzaného najvyšším súdom, keďže 22-násobok minimálnej mzdy v roku 2017 (435 eur) nepredstavuje sumu 10 430 eur, ako uvádza najvyšší súd, ale sumu 9 570 eur. ...</p> <p>Z formulácie otázky sťažovateľkou v dovolaní je zrejmé, že ňou nastolená otázka bola vymedzená spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP, ide o otázku právnu, vyžadujúcu interpretáciu a aplikáciu konkrétnej právnej normy, ktorá je pre rozhodnutie, či už okresného súdu, alebo krajského súdu rozhodná, keďže predmetom ich právneho posúdenia (okrem iného) bolo, či žalobcovi prináleží náhrada škody z titulu trov právneho zastúpenia uplatnených podľa zákona č. 58/1969 Zb., ak si zvolil dvoch (prípadne viacerých) právnych zástupcov. Sťažovateľka na túto právnu, nie skutkovú, a zároveň meritórnú argumentáciu odpoveď zo strany najvyššieho súdu nedostala. Až v nadväznosti na pozitívnu odpoveď (o možnosti náhrady zastúpenia dvoma alebo viacerými obhajcami) prichádza do úvahy posúdenie účelnosti trov obhajoby z hľadiska samotnej potreby takého rozšíreného zastúpenia, resp. či sa jednotlivé úkony právnej služby uskutočnili a v akom rozsahu, keď tu už ide o skutkové okolnosti, ktoré posúdia na základe vykonaného dokazovania súdy nižšej inštancie. Skutočnosť, že právne otázky nemožno sformulovať bez prirodzeného vzťahu ku skutkovým okolnostiam, z ktorých vyplynuli, neznamená, že nejde o otázky právneho posúdenia, ako to bolo v prípade sťažovateľky.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 754/2016 z 24. januára 2017 uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 147/2020 z 15. apríla 2020</p> <p>rozhodnutia ESLP č. 33408/05 z 27. septembra 2007, vo veci Karagiannis proti Grécku,</p>

	rozhodnutie č. 76976/01 z 26. augusta 2003 vo veci Danderyds KommuBreisacher proti Francúzsku
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	arbitrárnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na náhradu škody spôsobenej orgánom verejnej moci náhrada nemajetkovej ujmy väzba náhrada škody (ujma)-majetková ujma trovy konania

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.